

SPOJOVÁNÍ ROZHODČÍCH ŘÍZENÍ JAKO ZÁRUKA SPRAVEDLNOSTI

MILUŠE HRNČIŘÍKOVÁ

Právnická fakulta UP, Česká republika

Abstract in original language

Vícestranné rozhodčí řízení se v posledních letech stále více dostává do popředí zájmu odborné veřejnosti. Vedle této problematiky se však mohou objevit situace, kdy mezi týmiž stranami či o témže předmětu sporu probíhá více rozhodčích řízení. Vzhledem k důvěrnosti rozhodčích řízení a nezávislosti rozhodců může pak docházet k vydání protichůdných rozhodčích nálezů. Na tento nežádoucí jev se snaží reagovat legislativa, avšak z důvodu zachování autonomie vůle stran jako jedné ze základních zásad rozhodčího řízení jsou tyto snahy více či méně limitovány.

Key words in original language

Vícestranné rozhodčí řízení; spojení rozhodčích řízení; souhlas stran.

Abstract

Nowadays multiparty arbitration becomes an issue of many legal expert studies. There are often two or more arbitral proceedings between the same parties or on the same matter and due to the principle of confidentiality of arbitration and arbitrators' independency the rendered arbitral awards could be contradictory. Consolidation of the arbitral proceedings could be the proper solution of these situations. Therefore some rules of arbitral institutions and also the national laws have been revised but the principle of party autonomy limits these attempts.

Key words

Multiparty/multicontract arbitration; consolidation; consent of the parties.

Provázanost mezi obchodníky, výrobci, dodavateli, dovozci a ostatními obchodněprávními subjekty má za následek vznik složitých právních vztahů, které jsou v mezinárodním kontextu o to komplikovanější, že se dotýkají různých právních kultur. Dojde-li následně ke vzniku sporu, může jím být dotčeno, i když to na první pohled nemusí být zřejmé, více subjektů. Není-li jejich postavení při rozhodování zohledněno, může docházet k rozhodnutím, která jsou ve svém důsledku nesprávná a nespravedlivá. Zvláště patrným se tento jev stává v případě rozhodování sporů v rozhodčím řízení, kdy rozhodci nejsou vázáni jinými rozhodnutími a navíc rozhodčí řízení je spojeno se zásadou neveřejnosti. Může tedy docházet k situacím, kdy spor týkající se stejného předmětu avšak rozdílných subjektů, bude v různých rozhodčích řízeních rozhodnut odlišně a budou vydány rozhodčí nálezy, které budou ve svém důsledku nekompatibilní.

Vícestranné rozhodčí řízení a možnost spojení více rozhodčích řízení není možné označit za novum posledních let, nicméně jedná se o problematiku, která stále více proniká do praxe rozhodčího řízení¹. V obecném rámci můžeme pro větší přehlednost rozlišit dvě základní situace. Za prvé případ, kdy všechny strany jsou vázány jednou rozhodčí smlouvou, a za druhé případ, kdy spor se týká více strany, mezi nimiž je však uzavřeno více rozhodčích smluv.

1. SPOJENÍ ROZHODČÍCH ŘÍZENÍ MEZI VÍCE STRANAMI NA ZÁKLADĚ JEDNÉ ROZHODČÍ SMLOUVY

Rozvinutost mezinárodního obchodu nutí obchodníky, jež se snaží pronikat i na zahraniční trhy, využívat různé nástroje získávání cizích trhů a vytvářet zvláštní obchodněprávní útvary, např. joint venture či konsorcia. Tyto útvary však nemusí působit jako subjekty nadané právní subjektivitou, ale jejich vzájemná provázanost může být utvořena jen na základě smlouvy. Z hlediska českého práva tak můžeme označit sdružení, jež vzniklo na základě občanskoprávní smlouvy o sdružení.² Takto založené sdružení, zpravidla označované jako konsorcium, není právnickou osobou, samo o sobě nemá způsobilost k právům a povinnostem a nezapisuje se ani do obchodního rejstříku.³ Na obdobném principu funguje i tzv. smluvní joint venture, která umožňuje spolupráci více společností pro dosažení konkrétního záměru.⁴

Ze všech závazků, které jsou pod názvem (nejedná se však o firmu dle ObZ) sdružení uzavřeny, jsou jednotliví účastníci zavázáni společně a nerozdílně a přímo ze zákona mezi nimi vzniká spoluvlastnický vztah⁵, přičemž jednání může být ve smlouvě o sdružení smluvně upraveno. Nicméně z procesního hlediska sdružení nemá procesní subjektivitu a nemůže tedy být účastníkem

---

¹ Již v roce 2002 představovalo vícestranné rozhodčí řízení téměř 1/3 všech sporů předložených k řešení rozhodčímu soudu při ICC. Z toho bylo 20% případů s pluralitním účastenstvím jak na straně žalované, tak na straně žalující, 50% případů s pluralitou na straně žalované a 30% případů s pluralitou na straně žalující. Whitesell, A. M., Silva-Romero, E. *Multiparty and Multicontract Arbitration: Recent ICC Experience*. ICC International Court of Arbitration Bulletin, Special Supplement, 2003, s. 5.

² Viz ustanovení § 841 a násl. OZ.

³ Nesnídal, J. *Sdružení-konsorcia, zájmové sdružení práv. osob, občanské sdružení, tiché spol., holding, joint venture*. *Ekonom*, 1997, č. 22, s. 59.

⁴ Viz např. Piltz, A. *Společné podniky podle českého a mezinárodního obchodního práva*. *Právní praxe v podnikání*, 1997, č. 1, s. 15.

⁵ Jehlička, O., Švestka, J., Škárová, M. a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 9. vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 1238 a násl.

soudního řízení. I rozhodčí smlouva by měla být uzavřena všemi účastníky konsorcia nebo jeden účastník by měl jednat na základě jejich speciální plné moci. Vznikne-li následně ze smlouvy, která byla sdružením uzavřena a jejíž součástí je rozhodčí doložka, spor, jsou stranami rozhodčího řízení všichni účastníci konsorcia, kteří budou vystupovat na jedné ze sporných stran, a bude se tak jednat o aktivní či pasivní nerozlučné společenství⁶. Od této situace je však nutné odlišovat případ, kdy by rozhodčí smlouva byla uzavřena mezi dvěma subjekty, přičemž by měla být závazná i pro třetí osobu, která však tuto rozhodčí smlouvu neuzavřela. Tato třetí osoba by se, aniž by uzavřela rozhodčí smlouvu, nemohla stát stranou rozhodčího řízení a v řízení by mohla vystupovat pouze v pozici vedlejšího účastníka.⁷

V souladu s mezinárodní praxí jsou spory mezi jednotlivými účastníky či mezi účastníky sdružení a dalším smluvním partnerem často řešeny v rozhodčím řízení.⁸ Tedy i v rámci vícestranného rozhodčího řízení, jehož základem je jedna rozhodčí smlouva, rozeznáváme dva případy, kdy je rozhodčí smlouva uzavřena více subjekty, např. v rámci řešení sporů vznikajících mezi účastníky konsorcia, a rozhodčí smlouvu mezi konsorciem a dalším subjektem, kde je rozhodčí doložka součástí realizační smlouvy. V obou případech však mají všechny strany rozhodčího řízení stejná procesní práva a povinnosti.

Nejvýznamnějším případem, který na problematiku spojení rozhodčího řízení na základě existence jedné rozhodčí smlouvy upozornil, byl případ Siemens v. BKMI and Dutco⁹, jenž byl na základě rozhodčí doložky, která byla součástí konsorciální smlouvy mezi uvedenými společnostmi, předložen Rozhodčímu soudu při ICC. V rozhodčí doložce bylo uvedeno, že spory mají být rozhodovány třemi rozhodci podle Pravidel rozhodčího soudu při ICC. Na základě konsorciální smlouvy skutečně vznikl spor, a proto podala společnost Dutco jak na společnost Siemens, tak na společnost BKMI žalobu. Vzhledem k tomu, že oba spory se týkaly porušení stejné smlouvy, byla obě řízení spojena, i když spory vycházely z jiné podstaty.

---

⁶ Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 3. vydání, Praha: Linde, 2004, s. 158–159.

⁷ Ke stejnému závěru dochází i Knapp, kdy toto problematiku zkoumá z pohledu ustanovení § 411 a § 414 zákona č. 142/1950 Sb., občanský soudní řád. Knapp zdůrazňuje, že nerozlučná materiální konexita nároků, zájem procesní ekonomie a konečně ustanovení § 414 odst. 1 o.s.ř. nemůže stát nad zásadou, že rozhodčí smlouva, uzavřená mezi dvěma subjekty, nemůže mít – podobně jako žádná smlouva – v důsledku vznik povinností pro třetího, který smlouvu neuzavřel. Knapp, V. K některým sporným otázkám pravomoci rozhodčího soudu Čs. obchodní komory. Časopis pro mezinárodní právo, 1960, s. 16–17.

⁸ Vích, J. Využití smlouvy o sdružení k přípravě a realizaci dodávek pro investiční výstavbu. Právní rádce, 2002, č. 5, s. 27.

⁹ Van den Berg, A. J. Yearbook Commercial Arbitration. The Hague: Kluwer Law International, 1993, s. 140 – 142.

Následně rozhodčí soud vyzval společnosti Siemens a BKMI, aby jmenovaly společného rozhodce, tedy fakticky rozhodl o spojení dvou řízení, která se týkala rozdílných sporů. Společnost BKMI proti tomuto postupu vnesla námitku a žádala, aby mohla jmenovat rozhodce vlastního. Rozhodčí soud námitku zamítl. Po vydání rozhodčího nálezu podala BKMI žalobu na zrušení rozhodčího nálezu u francouzských soudů, avšak teprve kasační soud dal BKMI za pravdu s tím, že nemožností jmenování vlastního rozhodce bylo společnosti znemožněno uplatnit své procesní právo, kterého se strana nemůže před vznikem sporu vzdát, a protože ujednání stran porušuje zásadu rovnosti, je toto neplatné.

Rozhodnutí kasačního soudu vneslo zcela nový pohled na vícestranná rozhodčí řízení konaná při ICC. Do té doby bylo zastáváno stanovisko švýcarských soudů uvedené v rozhodnutí ve sporu Westland¹⁰, že jmenování společného rozhodce straně, jež představovalo šest subjektů, není v rozporu se zachováním rovnosti stran, jelikož rozhodce v rozhodčím řízení není zástupcem stran, ale nezávislý subjekt, jenž má spor rozhodnout.

I když dle některých autorů rozhodnutí kasačního soudu nelze považovat za precedentní¹¹ ale spíše za specifikum francouzské judikatury¹², které vyplynulo ze specifických okolností, a bez dalšího nelze obdobné rozhodčí doložky, jimiž by se strany již před vznikem sporu vzdávaly svého práva na jmenování rozhodce, označit za neplatné, mělo toto rozhodnutí dopad na změnu pravidel stálých rozhodčích soudů, případně formulaci rozhodčích doložek.¹³

Do této kategorie sporů, je pak možné zařadit i případ, kdy do dvoustranného vztahu vstupuje třetí osoba, která v určitém rozsahu přejímá práva a povinnosti jedné ze stran – např. v podobě ručitele. Zde je možno

---

¹⁰Van den Berg, A. J. *Yearbook Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1986, s. 127 – 133.

¹¹ Jak uvádí Delvolvé francouzský soud rozhodl o neplatnosti rozhodčí doložky veden skutečností, že ačkoliv se konalo pouze jedno rozhodčí řízení, jeho předmětem byly de facto dva spory a rozhodčí doložka sama stanovila, že spory mají být rozhodovány třemi rozhodci, kteří budou určeni na základě pravidel ICC. Z těchto důvodů nelze rozhodnutí soudu považovat za precedent, dle něž by rozhodčí doložky znemožňující straně určit svého vlastního rozhodce ve vícestranném rozhodčím řízení byly považovány za neplatné. Devolvé, J.-L. *Multipartism: The Dutco Decision of the French Cour de cassation*. *Arbitration International*, 1993, č-2, s. 200.

¹² Viz též Schwartz, E. A. *Multi-Party Arbitration and the ICC*. *Journal of International Arbitration*, 1993, č. 3, s. 2–20.

¹³ Redfern, A., Hunter, M., Blackaby, N., Partasides, C. *Law and Practice of International Commercial Arbitration*. 4. vydání, London: Sweet and Maxwell, 2004, s. 201.

zmínit již legendární případ Nereus¹⁴, který se stal milníkem pro spojování rozhodčích řízení v americké judikatuře. V daném případě totiž americké soudy připustily, že jsou pravomocné k nařízení spojení dvou rozhodčích řízení, pokud by hrozilo, že rozhodnutí v nich vydaná budou kontradiktorní, čímž by došlo k zásadnímu porušení spravedlnosti.¹⁵

2. SPOJENÍ ROZHODČÍCH ŘÍZENÍ MEZI VÍCE STRANAMI NA ZÁKLADĚ VÍCE ROZHODČÍCH SMLUV

Charakteristickým rysem tohoto druhu vícestranného rozhodčího řízení¹⁶ je, že na základě více rozhodčích smluv probíhá jedno rozhodčí řízení s aktivní či pasivní pluralitou účastníků. Bude se zpravidla jednat o spory, jež vznikají na různých místech výrobního řetězce.¹⁷ Jedná se o spory z dodávek velkých investičních celků, smluv o výstavbě či jiné long-term contracts, kdy spor mezi dodavatelem a zadavatelem zpravidla vyústí ve spor i mezi subdodavatelem a dodavatelem. Z důvodu rychlosti, jednotnosti řízení i rozhodnutí a menší finanční náročnosti se může zdát výhodnější, aby řešení sporů probíhalo jen v jednom rozhodčím řízení. Logicky tak vzniká otázka, zda na základě rozhodčích doložek, které byly součástí více smluv, může být spor projednán v jednom rozhodčím řízení. Podaří-li se však hlavnímu dodavateli prostřednictvím tzv. back to back agreement vtáhnout subdodavatele přímo do hlavní smlouvy, bude mít rozhodčí řízení podobu uvedenou v předcházející kapitole. Všechny subjekty totiž budou vázány rozhodčí doložkou uvedenou v hlavní smlouvě.¹⁸

---

¹⁴ *Compania Espanola de Petroleos S. A. v. Nereus Shipping, S. A.*, 527 F. 2d 966 (2d Cir.) 1975.

¹⁵ Court of Appeals for the Second Circuit ve svém stanovisku uvádí: "...We decide that Judge Stewart properly construed the charter party and Addendum No. 2 so as to require the guarantor to arbitrate. And we also decide that Judge Stewart had the power under the Federal Arbitration Act and Fed.R.Civ.P., Rule 42(a), to consolidate the two arbitrations and that in doing so he did not abuse his discretion, because the two arbitrations had common questions of law and fact, and because the extensive and complicated issues were so intertwined and overlapping that it could have caused great and irreparable injustice had Judge Stewart ruled that the two arbitrations must proceed separately"

¹⁶ Tento případ vícestranného rozhodčího řízení bývá označován jako „multicontract arbitration“. Viz např. Leboulanger, P. Multi-Contract Arbitration. *Journal of International Arbitration*, 1996, č. 4, s. 47–97.

¹⁷ Rozhodčí řízení, které by mohlo mít dosah i na jiné subdodavatele, je někdy označováno i jako „string arbitration“. Zpravidla se objevuje v obchodních oblastech s určitými komoditami či v mezinárodní námořní přepravě založené na charterových smlouvách. Gerasimtchut, E. Multi-party Arbitration, s. 18. In Trunk, A. Musin, V. A. *International Commercial Arbitration and International Maritime Law from a German and Russian Perspective*. Münster: LIT Verlag, 2004.

¹⁸ Viz např. Dubisson, M. Arbitration in Subcontracts for International Projects. *Journal of International Arbitration*, 1984, č. 3, s. 197–207.

3. PRAVOMOC KE SPOJENÍ ROZHODČÍCH ŘÍZENÍ

Teorie ani praxe se však neshodují na tom, jakou podobu by měl mít souhlas stran s rozhodčím řízením, v němž by mělo být projednáno více sporů¹⁹, případně, zda je možné spojit rozhodčí řízení bez souhlasu stran. Výslovný souhlas stran se spojením rozhodčích řízení se v praxi zatím pravidelně nevyskytuje, a proto je dovozován spíše implicitně. Za implicitní vyjádření souhlasu může být považován případ, kdy je mezi všemi stranami uzavřena rozhodčí doložka stejného znění, zakládající pravomoc stejného rozhodčího soudu, stejného počtu rozhodců, stejného místa konání atd.²⁰ Dalším příkladem vyjádření implicitního souhlasu může být odkaz subjektů na jinou základní smlouvu obsahující rozhodčí doložku.²¹ Je to však právě implicitní vyjádření souhlasu se sloučením rozhodčích řízení, se kterým se pojí největší názorová nejednotnost. Především je to praxe Rozhodčího soudu při ICC, která se již tradičně staví proti těmto závěrům a na rozdíl od vícestranného rozhodčího řízení mezi více stranami ale na základě pouze jedné rozhodčí smlouvy spojení rozhodčích řízení nepřipouští.²² Plně se tak ztotožňuje s rozhodnutím francouzského kasačního soudu ve věci *Oiaeti v. Sofidif et al*²³, který uvedl, že bez výslovného vyjádření záměru stran spojit rozhodčích řízení, nemůže tento být implicitně vykládán z kompatibility obou rozhodčích doložek. Od tohoto spojení rozhodčích řízení však musí být odlišováno spojení dvou řízení, která probíhají mezi stejnými stranami na základě stejného právního vztahu. V tomto případě se totiž nebude jednat o vícestranné rozhodčí řízení a možnost spojení sporů vyplývá přímo z ustanovení čl. 4 odst. 6 Pravidel Rozhodčího soudu při ICC.²⁴ Taktéž je nutné odlišovat závaznost rozhodčích smluv uzavřených mateřskou

---

¹⁹ Nicklich, F. Multi-Party Arbitration and Dispute Resolution in Major Industrial Projects. *Journal of International Arbitration*, 1995, č. 4, s. 59.

²⁰ Platte, M. When Should an Arbitrator Join Cases? *Arbitration International*, 2002, č. 1, s. 70.

²¹ Bernini, G. Arbitration in Multi-Party Business Disputes. *Yearbook Commercial Arbitration*, 1980, s. 291–300.

²² S tímto postojem se ve svém příspěvku na Transnational Commercial Arbitration Workshop ztotožnil i bývalý generální tajemník ICC. Schwartz, E. A. Multi-Party Arbitration and the ICC. *Journal of International Arbitration*, 1993, č. 3, s. 5–20.

²³ *Revue de l'arbitrage*, 1991, č. 2, s. 326 – 337.

²⁴ Podrobný rozbor těchto situací poskytuje např. de Boissésou, M. Joinder of Parties to Arbitral Proceedings: Two Contrasting Decisions. Bylo též potvrzeno rozhodnutím Rozhodčího soudu při ICC v případě č. 5989 z roku 1989, kdy rozhodčí tribunál rozhodl o projednání sporů mezi dvěma stejnými stranami - zadavatelem a stavebníkem, jež vyplynuly jednak z Basic Agreement a Purchase Agreement, v nichž byly uvedeny rozhodčí doložky obdobného znění. Van den Berg, A. J. *Yearbook Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1990, s. 74–82.

společností pro společnosti dceřiné.²⁵ Naopak jako vícestranné rozhodčí řízení bude ICC odmítán případ, kdy strana žalovaná podá na stranu žalující protižalobu a v ní uvede i další stranu, kterou označí za žalovaného, přestože s touto stranou bude mít uzavřenu rozhodčí smlouvu obdobného znění.

S touto praxí se ztotožňuje i Frick²⁶, jenž vidí vhodné řešení v určení společných předsedů pro obě rozhodčí řízení, avšak odlišných rozhodců, jež byli jmenováni stranami, případně ve spolupráci při poskytování znaleckých posudků, provádění důkazů apod. K tomuto postoji se připojuje i Nicklich²⁷, jenž však připouští, že vícestranné rozhodčí řízení je možné, pokud by byla žaloba podána jak vůči hlavnímu dodavateli, se kterým má uzavřenu rozhodčí doložku, tak zadavateli, kdy je rozhodčí smlouva uzavřena v rámci hlavní smlouvy. K opačnému závěru se naopak kloní Platte, jenž uvádí, že za určitých okolností je takto vyjádřený implicitní souhlas dostačující.²⁸

Možnost sloučení rozhodčích řízení bez předchozího souhlasu však výslovně upravují Swiss Rules of International Arbitration²⁹, kdy vydání rozhodnutí o sloučení rozhodčího řízení se stejnými stranami, a dokonce i řízení, v nichž strany totožné nejsou, je v pravomoci Komor průmyslu a obchodu působících v jednotlivých švýcarských kantonech. Dle ustanovení čl. 4 Pravidel je možné, aby Komora rozhodla o připojení nového sporu již k řízení probíhajícímu, přičemž se má za to, že strany se v tomto případě vzdávají svého práva na jmenování rozhodce. Ačkoliv souhlas stran k sloučení není vyžadován, mají být brány v úvahu všechny okolnosti a je zakotvena i povinná konzultace se všemi dotčenými stranami.

Spojení rozhodčích řízení připouští i pravidla AAA vypracována pro stavebnictví, dle nichž je v případě pochybností o možnosti spojení

---

²⁵ Viz rozhodnutí ve věci *Daw Chemical France v. ISOVER SAINT Gobain*. Sanders, P. *Yearbook Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1984, s. 131 – 137.

²⁶ Frick, J. G. *Arbitration and Komplex International Contracts*. Curych: Kluwer Law International, SchulthessJuristische Medien AG, 2001, s. 238.

²⁷ Nicklich, F. *Multi-Party Arbitration and Dispute Resolution in Major Industrial Projects*. *Journal of International Arbitration*, 1995, č. 4, s. 59.

²⁸ Platte, M. *When Should an Arbitrator Join Cases?* *Arbitration International*, 2002, č. 1, s. 70.

²⁹ *Swiss Rule of International Arbitration* byla přijata v roce 2004 k zajištění unifikace pravidel upravujících rozhodčí řízení v jednotlivých švýcarských kantonech. Postupuje podle nich *Swiss Chambers' Court of Arbitration and Mediation*. Poslední znění Pravidel je přístupné např. <http://www.swissarbitration.ch/rules.php> [citováno 1. 11. 2010]

rozhodčích řízení ustanoven zvláštní rozhodce, jehož jedinou povinností je rozhodnout, zda je spojení rozhodčích řízení přípustné či nikoliv.³⁰

S problematikou slučování rozhodčích řízení se setkáváme i v rámci vnitrostátního práva. Například dle holandského práva je umožněno, aby prezident okresního soudu v Amsterdamu bez souhlasu stran nařídil spojení rozhodčích řízení, která probíhají na území Nizozemí a jejichž projednávání spory spolu souvisí.³¹ Ačkoliv se jedná o novum v holandském právním

---

³⁰ Construction Industry Arbitration Rules and Mediation Procedures – AAA z roku 2009

R-7. Consolidation or Joinder

- (a) If the parties are unable to agree to consolidate related arbitrations or to the joinder of parties to an ongoing arbitration, the AAA shall directly appoint a single arbitrator (hereinafter referred to as the R-7 arbitrator) for the limited purpose of deciding whether related arbitrations should be consolidated or parties joined.
  - (i) To request consolidation of arbitrations, the requesting party must have filed a demand for arbitration, including the applicable arbitration provision(s) from the parties' contract(s) and must provide a written request for consolidation which outlines the reasons for such request. It is the requesting party's responsibility to provide a copy of the request to all parties.
  - (ii) To request joinder of parties, the requesting party must file a written request to join parties to an existing arbitration which provides the names and contact information for such parties, names and contact information for the parties' representatives, if known and the reasons for such request. It is the requesting party's responsibility to provide a copy of the request to all parties.
- (b) Absent agreement of all parties, the R-7 arbitrator appointed under this Rule shall not be an arbitrator who is appointed to any pending case involved in the consolidation request at issue.
- (c) If the R-7 arbitrator determines that separate arbitrations shall be consolidated or that the joinder of additional parties is permissible, that arbitrator may also establish a process for selecting arbitrators for any ongoing or newly constituted case and, unless agreed otherwise by the parties, the allocation of responsibility for arbitrator compensation among the parties, subject to reapportionment by the arbitrator(s) appointed to the newly constituted case in the final arbitration award.
- (d) The AAA may take reasonable administrative action to accomplish the consolidation or joinder as directed by the arbitrator.
- (e) The AAA shall maintain a panel of construction attorneys who have experience with consolidation or joinder issues. All arbitrators appointed to hear requests under this Rule shall be appointed from that panel, unless the parties agree otherwise.

³¹ Ustanovení čl. 1046 odst. 1 holandského zákona o rozhodčím řízení z roku 1986 uvádí: If arbitral proceedings have been commenced before an arbitral tribunal in the Netherlands concerning a subject matter which is connected with the subject matter of arbitral proceedings commenced before another arbitral tribunal in the Netherlands, any of the parties may, unless the parties have agreed otherwise, request the President of the District Court in Amsterdam to order a consolidation of the proceedings.

řádu, již nyní je podrobováno kritice s tím, že je státnímu soudu svěřována nepřiměřená pravomoc k zasahování do rozhodčího řízení, což nemůže zhojit ani možnost stran dohodou toto ustanovení vyloučit. Naopak je navrhováno, aby byl přijat princip, dle něž by pouze dohoda stran pravomoc soudů ke spojení rozhodčích řízení zakládala, tedy aby systém opting out byl nahrazen systémem opting in.³² Tento přístup je zastáván i dle práva anglického, kdy je však rozhodčímu soudu přiznána možnost rozhodnout o spojení rozhodčích řízení, ale pouze pokud s tím strany souhlasí.³³ Již stávající úprava však napomáhá k jednoznačnějšímu a jistějšímu řešení této problematiky.

Ne zcela jasná se na první pohled může zdát situace v USA. Jednak je zde přístup vyjádřený v již zmiňovaném případě Nereus³⁴, kde newyorský soud judikoval, že FAA dává soudu pravomoc k rozhodnutí o sloučení souvisejících rozhodčích řízení, i když strany s tímto výslovně souhlas nevyjádřily. Dle rozhodnutí v případě Galvik Construction³⁵, kde byla stejná rozhodčí doložka uvedena jak ve smlouvě hlavní, tak ve smlouvě dílčí, soud uvedl, že tato ujednání lze vykládat jako implicitní souhlas se sloučením rozhodčích řízení. A konečně stanovisko vyjádřené v případě Weyerhaeuser³⁶, kde soud uvedl, že bez výslovného souhlasu všech zúčastněných nelze rozhodčí řízení slučovat.³⁷ Vývoj posledních let však naznačuje střídmější přístup ke spojování rozhodčích řízení, a dokonce i newyorský soud v rozporu s případem Nereus judikoval, že bez výslovného

---

³² De Ly, F. International Arbitration – The Netherlands. In Gottwald, P. Internationale Schiedsgerichtsbarkeit. Bielefeld: Gieseking, 1997., s. 678.

³³ Ustanovení English Arbitration Act zní:

1) The parties are free to agree - a) that the arbitral proceedings shall be consolidated with other arbitral proceedings, or b) that concurrent hearings shall be, on such terms as may be agreed

2) Unless the parties agree to confer such power on the tribunal, the tribunal has no power to order consolidation of proceedings or concurrent hearings.

³⁴ Compania Espanola de Petroleos S. A. v. Nereus Shipping, S. A., 527 F. 2d 966 (2d Cir.) 1975.

³⁵ Gavlik Construction Co. v. H. F. Campbell Co., 526 F.2d 777 (3d Cir.) 1975.

³⁶ Weyerhaeuser Co. v. Western Seas Shipping Co., 743 F.2d 635 (9th Cir.), 469 U. S. 1061 (1984).

³⁷ Branson, D., J., Wallace, R., E. Court-Ordered Consolidated Arbitration in the United States: Recent Authority Assures Parties the Choice. Journal of International Arbitration, 1998, č. 1, s. 89–94. Obdobně také Bishop, R. D. A practical Guide for Drafting International Arbitration Clauses, s. 52. <http://www.kslaw.com/library/pdf/bishop9.pdf> [citováno 1. 6. 2006]

souhlasu nelze případy slučovat. O překonání stanoviska vyjádřeného v případě Nereus se hovoří například v souvislosti s případem Boeing³⁸. Uvědomíme-li si však, že oba případy spadají do odlišných kategorií, uvedených v tomto příspěvku, není bez dalšího možné oba případy směřovat. Navíc v roce 2000 byla provedena revize Uniform Arbitration Act, který byl přijat ve 49 státech USA a jehož protějškem na federální úrovni je právě FAA.³⁹ Na základě této revize bylo pro vnitrostátní rozhodčí řízení ve 15 státech USA⁴⁰ včleněno ustanovení § 10, které umožňuje, aby soud v určitých případech nařídil spojení rozhodčích řízení i bez výslovného souhlasu stran.⁴¹ Judikatura Nejvyššího soudu USA k interpretaci FAA je v posledních letech konstantní, když vychází z toho, že FAA nedává soudu pravomoc k nařízení spojení rozhodčích řízení bez výslovného souhlasu stran.

4. SPOJENÍ ROZHODČÍCH ŘÍZENÍ DLE ČESKÉHO PRÁVNÍ ŘÁDU

Z hlediska českého práva je spojení věcí pro soudní řízení upraveno v ustanovení § 112 OSŘ. Ke spojení věcí může dojít, pokud žalobce uplatní v žalobě více nároků, žaloba je podána vůči více žalovaným, kteří mají postavení samostatných společníků, podáním vzájemné žaloby či

---

³⁸ Court of Appeal of the Second Circuit ve svém stanovisku mimo jiné uvádí: "... We reverse the judgment of the district court granting the United Kingdom's Petition to Compel Consolidated Arbitration and we hold that the district court cannot consolidate arbitration proceedings arising from separate agreements to arbitrate, absent the parties' agreement to allow such consolidation. To the extent our decision in Nereus is based on the Federal Rules of Civil Procedure and the "liberal purposes" of the Federal Arbitration Act, we hold that it is no longer good law. We do not disturb Nereus to the extent it is based on the general equitable powers of the court and principles of contract law." United Kingdom v. Boeing Co., 998 F.2d 68 (2d Cir. 1993).

³⁹ Více k revidovanému znění RUAA např. Ness, A. D. Revised Uniform Arbitration Act of 2000 Makes Only Incremental Changes. *The Construction Lawyer*, 2001, č. 4. http://www.constructionweblinks.com/Resources/Industry_Reports__Newsletters/April_8_2002/uniform_arbitration_act.htm [citováno 6. 10. 2010]

⁴⁰ Aljaška, Arizona, Colorado, District of Columbia, Havaj, Mšinnesota, Nevada, New Jersey, Nex Mexico, Severní Karolína, Severní Dakota, Oklahoma, Oregon, Utah, Washington www.nccusl.org/update/uniformact_factsheets/uniformacts-fs-aa.asp. [citováno 15. 11. 2010]

⁴¹ Soud může nařídít spojení rozhodčích řízení za podmínek uvedených v ustanovení § 10 odst. 1 RUAA :

a) the parties have separate arbitration agreements with each other or one of them has an arbitration agreement with a third party; b) the claims arise substantially from the same transaction or series of transactions; c) a common issue of law or fact creates the possibility of conflicting decisions in separate proceedings; and d) the risk of undue delay or prejudice from consolidation does not outweigh the prejudice resulting from separate proceedings.

rozhodnutím soudu.⁴² Spojení věcí je však v důsledku závislé na uvážení soudů, aniž by byl potřeba souhlas účastníků řízení. Stejně jako většina právních řádů ani české právo se otázkou spojení více rozhodčích řízení výslovně nezabývá. Dle ustanovení § 30 ZRŘ však v úvahu přichází možnost přiměřeného použití ustanovení OSŘ, které je však limitováno vymezením pravomoci rozhodců. S možností spojení více rozhodčích řízení či s přibráním třetí strany do probíhajícího rozhodčího řízení nepočítají ani řády Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR, kdy z ustanovení § 28 vyplývá pouze možnost podání protižaloby či uplatnění námítky započtení, přičemž z povahy obou institutů je vstup další strany do řízení vyloučen⁴³. Třetí subjekt tak může v rozhodčím řízení vystupovat pouze jako vedlejší účastník.⁴⁴ Bude-li tedy v žalobě podán návrh na zahájení rozhodčího řízení směřujícího proti více subjektům, s nimiž má žalobce uzavřeny rozhodčí doložky stejného znění, bude záviset především na uvážení rozhodců, zda rozhodnou o spojení věcí. Bude-li žalovaný svoji žalobní odpověď koncipovat jako protižalobu, přičemž tato bude vyplývat ze sporu, pro nějž nebyla výslovně sjednána rozhodčí doložka, přesto může být pravomoc rozhodčího soudu k projednání žaloby na základě ustanovení § 2 odst. 4 ZRŘ dána.⁴⁵

Vzhledem k nejednoznačnosti přístupu ke spojování rozhodčích řízení a především požadavku výslovného souhlasu stran se spojením více rozhodčích řízení, je vhodné, aby strany v případě, že přichází v úvahu situace, kdy by se vzniklý spor mohl týkat více subjektů na tuto situaci pamatovaly již při sepisování smluv. Z rozhodčí doložky by mělo být jednoznačně jasné, zda strany spojení rozhodčích řízení výslovně připustily⁴⁶ či vyloučily⁴⁷. Přitom je však nutné formulovat rozhodčí

---

⁴² Bureš, J., Drápal, L., Mazanec, M. Občanský soudní řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 399.

⁴³ Úpravu Řádů rozhodčího soudu je i přesto možno považovat při porovnání s některými jinými řády za liberální, jelikož neomezuje námítku započtení či podání protižaloby pouze na případy, kdy je mezi stranami uzavřena stejná rozhodčí doložka. Viz např. ustanovení čl. 7a Vienna Rule of Arbitration and Conciliation.

⁴⁴ Viz ustanovení § 13 Řádu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.

⁴⁵ K obdobnému závěru dospěli i rozhodci rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR v rámci rozhodnutí Rsp 9/95, jehož předmětem byl spor vznikl ze smlouvy o generální opravě letadel a následně v rámci protižaloby spor vyplývající ze smlouvy zastupitelské. Rozhodci své stanovisko odůvodnili tím, že ex lege se rozhodčí doložka vztahuje i na nároky s žalobou související. Retrospektiva, 1995. s. 16.

⁴⁶ Příkladem takového ustanovení může být např. doložka:...if any dispute arises in connection with the main contract and the contractor is of the opinion that such dispute touches or concerns the subcontract works, then provided that an arbitrator has not already been agreed or appointed in pursuance of the preceding sub-clause, the contractor may by

doložku na základě konkrétních okolností, přesného vymezení a postavení potenciálních stran řízení.

Literature:

- Whitesell, A. M., Silva-Romero, E. Multiparty and Mulicontract Arbitration: Recent ICC Experience. ICC International Court of Arbitration Bulletin, Special Supplement, 2003, s. 5.
- Piltz, A. Společné podniky podle českého a mezinárodního obchodního práva. Právní praxe v podnikání, 1997, č. 1, s. 15.
- Nesnídal, J. Sdružení-konsorciium, zájmové sdružení práv. osob, občanské sdružení, tiché spol., holding, joint venture. Ekonom, 1997, č. 22, s. 59.
- Jehlička, O., Švestka, J., Škárová, M. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 9. vydání, Praha: C. H. Beck, 2004, s. 1238 a násl.
- Winterová, A. a kol. Civilní právo procesní. 3. vydání, Praha: Linde, 2004, s. 158–159.
- Knapp, V. K některým sporným otázkám pravomoci rozhodčího soudu Čs. obchodní komory. Časopis pro mezinárodní právo, 1960, s. 16–17.

---

notice in writing to the subcontractor require that any such dispute under this subcontract shall be dealt with jointly with the dispute under the main contract in accordance with the provisions of clause 66 thereof. In connection with such joint dispute the subcontractor shall be bound in like manner as the contractor by any decision of the engineer or any award by an arbitrator. Okuma Kazutake Party Autonomy in International Commercial Arbitration: Consolidation of Multiparty and Classwide Arbitration. Annual Survey of International & Comparative Law, Golden Gate University School of Law, 2003, s. 189-225.

⁴⁷ Příkladem takového vyloučení je např. návrh rozhodčí smlouvy, jež by měla být uzavřena mezi účastníky joint venture:

2.2. No additional party shall become a party to any Project Document or to a contract referred to in Article 2. 3. hereof, unless such person becomes a subscribing party to this Agreement by executing a counterpart hereof. Wetter, J. G. A multi-party arbitration scheme for international joint ventures. Arbitration International, 1987, č. 1, s. 2–13.

- Vích, J. Využití smlouvy o sdružení k přípravě a realizaci dodávek pro investiční výstavbu. *Právní rádce*, 2002, č. 5, s. 27.
- Van den Berg, A. J. *Yearbook Commercial Arbitration*. The Hague: Kluwer Law International, 1993, s. 140 – 142.
- Devolvé, J.-L. Multipartism: The Dutco Decision of the French Cour de cassation. *Arbitration International*, 1993, č. 2, s. 200.
- Schwartz, E. A. Multi-Party Arbitration and the ICC. *Journal of International Arbitration*, 1993, č. 3, s. 2–20.
- Redfern, A., Hunter, M., Blackaby, N., Partasides, C. *Law and Practice of International Commercial Arbitration*. London: Sweet and Maxwell, 2004, s. 201.
- Leboulanger, P. Multi-Contract Arbitration. *Journal of International Arbitration*, 1996, č. 4, s. 47–97.
- Dubisson, M. Arbitration in Subcontracts for International Projects. *Journal of International Arbitration*, 1984, č. 3, s. 197–207.
- Nicklich, F. Multi-Party Arbitration and Dispute Resolution in Major Industrial Projects. *Journal of International Arbitration*, 1995, č. 4, s. 59.
- Platte, M. When Should an Arbitrator Join Cases? *Arbitration International*, 2002, č. 1, s. 70.
- Bernini, G. Arbitration in Multi-Party Business Disputes. *Yearbook Commercial Arbitration*, 1980, s. 291–300.
- Frick, J. G. Arbitration and Komplex International Contracts. Curych: Kluwer Law International, SchulthessJuristische Medien AG, 2001, s. 238.
- Branson, D., J., Wallace, R., E. Court-Ordered Consolidated Arbitration in the United States: Recent Authority Assures Parties the Choice. *Journal of International Arbitration*, 1998, č. 1, s. 89–94.
- Bureš, J., Drápal, L., Mazanec, M. *Občanský soudní řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2000, s. 39.

Dny práva – 2010 – Days of Law, 1. ed. Brno : Masaryk University, 2010
<http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>

- Okuma Kazutake Party Autonomy in International Commercial Arbitration: Consolidation of Multiparty and Classwide Arbitration. Annual Survey of International & Comparative Law, Golden Gate University School, 2003, s. 189-225.

Contact – email

miluse.hrncirikova@upol.cz